

voordracht van dezen aard vroeger had ingediend dan zij thans heeft gedaan.

Enkele leden konden het hier uitgesproken gevoelen omtrent de billijkheid der regeling niet deelen. Zij wezen er op, dat bij die regeling alle lasten wederom op den werkgever worden gelegd. Immers als aan een werkman volgens de Ongevallenwet een bedrag, bijv. van duizend gulden, moet worden uitgekeerd, dan wordt dat bedrag ten volle door de Verzekeringsbank betaald en dus omgeslagen over de werkgevers. Heeft nu echter die werkman reeds een achthonderd gulden van den Staat als pensioen of onderstand te vorderen, dan vervalt die achthonderd gulden aan het pensioenfonds. Deze leden zouden het wenschelijk hebben geacht, indien in zoodanig geval het pensioen tot het volle bedrag aan den werkman zoude gekomen zijn en in mindering gebracht zijn van het hem volgens de Ongevallenwet toekomende, zoodat in het hiervoren aangegeven geval de Verzekeringsbank slechts tweehonderd gulden zoude behoeven bij te passen.

Aldus vastgesteld den 17den Juli 1903.

BULTMAN.
MICHIELS VAN KESSENICH.
RAHUSEN.
SCHOLTEN.
VAN DEN BIESEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over de ontwerpen van wet tot:

1. tot goedkeuring van het op 12 Juni 1902 te 's Gravenhage gesloten verdrag tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk;
2. goedkeuring van het op 12 Juni 1902 te 's Gravenhage gesloten verdrag tot regeling der wets- en jurisdictie-conflicten met betrekking tot de echtscheiding en de scheiding van tafel en bed; en
3. tot goedkeuring van het op 12 Juni 1902 te 's Gravenhage gesloten verdrag tot regeling der voogdij van minderjarigen. (III)

Het onderzoek in de afdeelingen van deze wetsontwerpen heeft de navolgende uitkomsten gehad.

De vraag, ook in de andere Kamer behandeld en waarover veel verschil van gevoelen bestond, omtrent de rechtskracht en de werking van een tractaat, of namelijk nog eene tweede wet vereischt wordt, om de bepalingen van het tractaat bindende te doen zijn voor de ingezetenen, maakte ook hier een onderwerp van bespreking uit. Men meende die vraag in ontkenningen zin te moeten beantwoorden. De zaak was geregeld bij de artt. 59 en 150 van de Grondwet, luidende:

Art. 59. „Verdragen die wijziging van het grondgebied van den Staat inhouden, die aan het Rijk geldelijke verplichtingen opleggen of die eenige andere bepaling, wettelijke regten betreffende inhouden, worden door den Koning niet bekrachtigd dan na door de Staten-Generaal te zijn goedgekeurd.”

Art. 150. „Het burgerlijk en handelsrecht, het burgerlijk en militair strafrecht, de rechtspleging en de inrigting der regterlijke magt worden bij de wet geregeld in algemeene wetboeken, behoudens de bevoegdheid der wetgevende magt om enkele onderwerpen in afzonderlijke wetten te regelen.”

De wet dus, die het tractaat goedkeurt, was tegelijk de wet, die aan eene vroegere wet hare kracht deed verliezen, overeenkomstig art. 5 der wet houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk, doch natuurlijk alleen voor zooverre het betreft de rechten van burgers van twee of meer contracteerende Staten of voor zooverre rechtshandelingen plaats

hebben in die vreemde Staten, die tot de contracteerende Mogendheden behooren. Men kon niet inzien, waarom daartoe twee wetten noodig waren, waarvan de tweede zoude inhouden dat wat reeds in de eerste was opgenomen.

Alleen in het bijzonder geval, dat ter uitvoering van eene bepaling van het tractaat eene bijzondere wet vereischt wordt, was natuurlijk eene tweede wet noodzakelijk, omdat deze moest regelen die punten, waarvan de regeling aan de contracteerende mogendheden was overgelaten. Men had hierbij het oog op die tractaten, die alleen een beginsel regelden, maar de uitvoering van het beginsel aan partijen overlieten.

Eene tegenovergestelde leer werd zelfs hoogst gevaarlijk geacht, omdat er dan conflict kan ontstaan tusschen de binnenlandsche wetgeving en het internationale tractaat, zoodra er eenig verschil in de uitdrukking mocht gelegen zijn. In zoodanig geval kan toch alleen het tractaat verbindende kracht hebben.

De opvatting dat een tractaat kracht van wet heeft, is dan ook steeds die van de Eerste Kamer geweest. Er werd herinnerd aan de behandeling in hare Vergadering van 30 December 1897 van het op 14 November 1896 te 's Gravenhage gesloten verdrag tot het vaststellen van gemeenschappelijke regelen ten aanzien van sommige onderwerpen van internationaal privaatrecht op de burgerlijke rechtsvordering betrekking hebbende en goedgekeurd bij de wet van den 31sten December 1897 (*Staatsblad* n°. 275). Door de heeren VAN ZINNIG, BERGMANN en VLIELANDER HEIN werd bij die gelegenheid het vraagpunt van de wettelijke kracht van tractaten besproken en op duidelijke wijze uiteengezet, dat voor al hetgeen bij het tractaat in concreto positief was aangenomen, geene wetsverandering noodig was, maar wel voor datgene waarbij bij het tractaat vrijheid van handelen was voorbehouden.

Men kon zich dus niet vereenigen met de meening van den Minister, dat een tractaat slechts eene conventio zoude zijn tusschen Staten. Het goed te keuren tractaat is een wetsvoorstel, dat aangenomen en geratificeerd wet is, welke onder de bepalingen valt van artt. 59 en 150 der Grondwet. De wetgevende macht heeft dan van hare bij deze artikelen toegekende bevoegdheden gebruik gemaakt om een onderwerp in eene afzonderlijke wet te regelen. Nederlandsche staatslieden, waaronder THORBECKE in de eerste plaats mag genoemd worden, en schrijvers over Staatsrecht, waarbij gewezen werd op het stuk van den oud-hoogleraar, het lid dezer Kamer VAN BONEVAL FAURE in het *Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie* n°. 1732, waren van dit gevoelen.

De juri-prudentie in het algemeen heeft het beginsel aangenomen, dat tractaat wet is en o. a. zegt DALLOZ in voce *Traité International* sub 133: Les traités politiques légalement stipulés, reçus et publiés en France, deviennent lois de l'Etat, en sub 134: On demande sous quelles conditions ces traités pourront avoir force de loi et être opposés aux citoyens? Ces conditions sont les mêmes que celles qui accompagnent l'exécution des lois, c'est à dire la promulgation et la publication.

Ook onze rechterlijke macht heeft dit beginsel gehuldigd en herhaalde malen bij verschillende uitspraken daarvan blijk gegeven, waarbij men verwees naar een arrest van het Hof te Amsterdam van 31 Juli 1899, *Weekblad van het Recht* n°. 7315, van het Hof te 's Hertogenbosch van 17 December 1901, *W. v. h. R.* n°. 7712, van de rechtbank te Breda van 13 Maart 1900, *W. v. h. R.* n°. 7501, van het Hof te 's Gravenhage van 27 Maart 1890, *W. v. h. R.* n°. 7229.

Omtrent eene bepaling van art. 5 van de Convention pour régler les conflits de lois en matière de mariage, rees bezwaar.

Genoemd art. 5, derde lid bepaalt: Les dispositions de la loi nationale, en matière de publications, devront être respectées; mais le défaut de ces publications ne pourra pas entraîner la nullité du mariage dans les pays autres que celui dont la loi aurait été violée.

Zoo als deze bepaling hier is opgenomen zoude, indien een Nederlander een huwelijk aanging in een der tot het tractaat toegetroden landen en de huwelijksafkondiging hier te lande verzuimd had, diens huwelijk wegens dit verzuim nietig zijn, niettegenstaande dit volgens ons Burgerlijk Wetboek (art. 154 in verband met art. 107 en art. 138) niet het geval zoude zijn. Zoo ook beslist bij vonnissen van de rechtbank te Brielle 27

Eindverslag der Commissie van Rapporteurs over de wetsontwerpen n°s. 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158 en 159.

September 1871, *W. v. h. R.* n°. 3396 en van de rechtbank te Almelo 19 April 1899, *W. v. h. R.* n°. 7339. Art. 5 had dus moeten luiden: „Les dispositions de la loi nationale en matière de publications prescrites sous peine de nullité.”

De Minister heeft wel in de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer (bladz. 3) op dergelijke opmerking geantwoord, dat het huwelijk in het geval van art. 5 derde lid bedoeld niet nietig zal zijn, indien de wet van dat land, welke voorschriften niet zijn in acht genomen, zoodanige nietigheid niet voorschrijft; maar dit behoorde dan ook uitdrukkelijk in genoemd art. 5 te worden gezegd.

Men vroeg, of thans bij het ontbreken van die bepaling onze Nederlandsche onderdanen niet in groote moeilijkheden zullen kunnen geraken. Mocht het antwoord van den Minister op deze vraag niet afdoende en bevestigend luiden, dan nam het lid, dat deze vraag stelde, zich voor zijne goedkeurende stem aan deze wetsvoordracht te onthouden.

Door andere leden werd betoogd, dat het bezwaar niet bestond, omdat in geen geval de Nederlander door de bepaling van het tractaat in eene ongunstige positie kwam. Het tegendeel was waar. Indien er toch een land mocht zijn, dat met nietigheid bedreigt het huwelijk, zonder huwelijksafkondiging in het land waartoe de vreemdeling behoort gesloten, dan zou dit *zonder* tractaat niet weggenomen worden. Nu daarentegen zal overal elders het beginsel gelden, dat in Nederland geldt, te weten *geene* nietigheid (Art. 154 B. W.) wegens verzuim der huwelijksafkondiging.

Onder de uitdrukking „la loi” behoort natuurlijk niet één artikel, maar de geheele wet te worden begrepen, dus niet alleen art. 107, maar ook art. 154 B. W.

Nog werd gevraagd of „huwelijksafkondiging” alleen betrekking heeft op de handeling van den ambtenaar of wel omvat de aangifte met de daarop gevolgde afkondiging.

Aldus vastgesteld den 17den Juli 1903.

BULTMAN.
MICHIELS VAN KESSENICH.
RAHUSEN.
SCHOLTEN.
VAN DEN BIESEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over de ontwerpen van wet tot verhooging en wijziging
van de hoofdstukken V, II, VII B, III, IV, VI, VIII,
IX en X der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903.

(152, 153, 154, 155, 156, 157, 158 en 159).

Het onderzoek dezer wetsontwerpen in de afdeelingen gaf aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Terwijl verschillende leden zich met de voorgenomen verbetering van de positie der mindere ambtenaren en bedienden bij de Departementen van Algemeen Bestuur konden vereenigen, meenden eenigen hunner naar aanleiding van het gesprokene door den Minister van Binnenlandsche Zaken in de vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 2 Juli ll. (*Handelingen*, bladz. 1390) te mogen betwijfelen, of de opvatting door dezen Minister blijkens zijne woorden gehuldigd ten aanzien van de pensionneering van ambtenaren wel de juiste is. De Minister toch heeft medegedeeld, hoe hij aan een ambtenaar, die naar zijne meening voor pensionneering in aanmerking kwam, doch die nog sterk en gezond was en nog alles kon doen, antwoordde,

„dat hij toch ook eens voor anderen plaats moest maken”. Dit standpunt nu achtten de leden hier aan het woord verkeerd. Wanneer een ambtenaar zijn plichten naar behooren waarneemt, moet hij niet ten behoeve van de promotie van anderen op pensioen gesteld worden, terwijl omgekeerd ook de promotie van die anderen niet afhankelijk gesteld moet worden van het toevallig openvallen van plaatsen of het vrijkomen van gelden.

Sommige leden waren met deze voorstellen niet ingenomen. Zij achtten de uitgaven welke hieruit zullen voortvloeien vrij belangrijk, en waren van oordeel, dat, waar algemeen op spaarzaamheid in de huishouding van den Staat wordt aangedrongen, die spaarzaamheid ook in kleine zaken moet worden betracht.

Enkele andere leden zouden tegen de voorgestelde verbetering van traktementen der lagere ambtenaren geen bezwaar hebben, indien daardoor ook waarborgen werden verkregen voor het gehalte der ambtenaren. Naar hunne meening toch is als een groot bezwaar te beschouwen, dat maar al te veel ambtenaren, die zich behoorlijk gedragen en ijver betoonen, tot hoogere rangen worden bevorderd, ook al zijn zij daarvoor niet ten volle geschikt. Liever moest men zoo noodig het maximum traktement der klerken of der adjunct-commiezen verhoogen, maar dan ook hen slechts bij uitzondering bevorderen tot hoogerere rang en de ambtenaren voor de hoogere rangen recruteeren uit meer ontwikkelde en daardoor voor het hun op te dragen werk beter geschikte personen.

Aldus vastgesteld 14 Juli 1903.

VAN VELZEN.
HOVY.
VAN ALPHEN.
'T HOOFT.
HAVELAAR.

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG
betreffende de wetsontwerpen tot verhooging en wijziging
van de hoofdstukken V, II, VII B, III, IV, VI, VIII,
IX en X der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903.
(152, 153, 154, 155, 156, 157, 158 en 159).

In het Eindverslag wordt naar aanleiding van eene door den Minister van Binnenlandsche Zaken in de vergadering der Tweede Kamer van 2 Juli ll. gebezigde uitdrukking, de opmerking gemaakt dat het een verkeerd stelsel van pensionneering zou zijn, wilde men personen die nog naar behooren hun plicht konden vervullen, pensionneeren, opdat ze voor anderen plaats konden maken. Men oordeelde dat wie nog valide is, niet ten behoeve van anderer promotie moet worden op zij gezet, en ook omgekeerd anderer promotie niet mocht afhangen van het toevallig openvallen van plaatsen of het vrijvallen van gelden. Het zij geoorloofd hier- tegenover te stellen, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken in dat deel van zijne rede van 2 Juli, waarop gedoeld wordt, allermint een stelsel van pensionneering poogde te ontwikkelen, maar slechts tegen eene bewering van het Kamerlid HELSDINGEN, als argumentum ad hominem, de herinnering overstelde aan een voorgekomen feit: dat hij, voor zooveel hem aanging, bij dit feit, niet een nieuw stelsel invoerde, maar sprak en handelde binnen het kader van wat hij als usantie op het Departement vond, alleen met dit onderscheid, dat hij den betrokken beambte zocht te bewegen om goedwillig te doen, wat hem anders pleegde opgelegd te worden. Bij dit laatste wees hij o. a. op de wenschelijkheid om voor derden plaats te maken, ten einde te ontwaren in hoeverre deze objectieve beweegreden ook subjectief ingang vond. Voor het overige bleek uit zijne rede wel, dat bedoelde beambte zichzelf nog voor geheel geschikt hield, maar geenszins dat hij, Minister, in dit oordeel deelde; en hierin nu